

#sRespektemBezPredsudku

Na cestě ke svobodě

Závěrečná zpráva o destigmatizačním projektu

Strategie a komunikační mix

„Nic o nás bez nás“

Zapojení lidí se žitou zkušeností a odborníků z praxe do všech úrovní komunikace.

Hlavní záměry

- **Destigmatizace a včasná pomoc:** odbourávání stigmatu u lidí se závislostí, jejich blízkých, lidí po výkom trestu a ohrožené mládeže s cílem usnadnit vyhledání pomoci.
- **Kultivace diskurzu:** participativní komunikace stavící na přímém zapojení expertů z praxe a lidí s vlastní žitou zkušeností.
- **Etika a lidská práva:** respektující a srozumitelný jazyk bez moralizování, který zachovává odbornou přesnost a hájí lidskou důstojnost.

Kde jsme byli vidět a slyšet

- **Sociální sítě:** IG, FB, LinkedIn (organika i placená kampaň)
- **Audio platformy:** Spotify
- **Média a PR:** Tiskové zprávy, články v lokálních novinách
- **Eventy:** Veřejná beseda a odborná konference
- **Tištěné materiály:** Letáky a metodiky do terénu
- **Odborné sítě:** Distribuce napříč sítí APAS

Digitální dopad a síla Reels

„Léčíme druhé, ale tím trochu léčíme i sami sebe.“

„Každý týden pomůžeme zhruba 35 lidem“

230 000+

shlednutí videa o peer práci

👍 1800+

💬 202

➡ 83x

Lidský formát videa prolomil odbornou bublinu. Zásadní přidanou hodnotou ale byla aktivní práce s diskuzí – věcným a respektujícím přístupem jsme vyvraceli mýty přímo v komentářích. **Osvěta tak probíhala v živé interakci s diváky.**

Série Na vlastní cestě: Síla lidského příběhu

Proč dává smysl sdílet příběhy peerů?

Krátké medailonky pracovníků Street Support Brno přibližují jejich každodennost. Nejde ale jen o popis práce, jde o změnu vnímání veřejnosti:

- **Lidská tvář místo diagnózy:** Autentický příběh člověka se žitou zkušeností přibližuje téma závislosti laické veřejnosti mnohem efektivněji než strohá data.
- **Budování empatie a pochopení:** Ukazujeme, že zotavení je možné a že lidé s minulostí v závislosti jsou nyní nepostradatelnou součástí pomoci dalším.
- **Polidštění harm reduction:** Sběr stříkaček nebo výměna materiálu přestává být abstraktním pojmem a stává se konkrétní službou, kterou provádí konkrétní člověk.

Na vlastní cestě:
Brněnští peeri a peerky

Kultivace debaty: Příběhy peerů a peerek bourají stigma a posilují respekt k této práci jako klíčové součástí harm reduction

Nejvíč mě
těší, když
vidím,
že tam,
kde bylo
špinavo, je
teď čisto —
i díky mně.

#NaVlastniCeste

Nejkrásnější
je, být
součástí
toho, když se
lidé zvedají
ze dna
a stávají se
nezávislými.

#NaVlastniCeste

Nikde vás to
nenaučí.
To prostě
musíte zažít —
boj o život,
o sebe.
To dává peerům
tu odbornost.

#NaVlastniCeste

- **Jednotný vizuál:** grafické sladění a společný hashtag #NaVlastniCeste
- **Autentický obsah:** v popiscích osobní příběh, praxe a motivace konkrétních peerů/peerek
- **Vysoký engagement:** průměrný zásah 130+ reakcí na příspěvek
- **Reálný dopad:** pozitivní komentáře a přímý zájem sledujících o výkon peer práce (náborový potenciál)

Komunitní a komunální rozměr

Komárov je díky peerům čistší a bezpečnější. Pomáhají s prevencí i úklidem veřejného prostoru.

Mgr. Monika Čtvrtníčková
Koordinátorka peer pracovníků

Komárov možná není nejproblematičtější částí Brna, ale ani této lokalitě se nevyhýbají rizika spojená s užíváním drog. I proto se v této části Brna-jih dlouhodobě pohybuje terénní tým Společnosti Podané ruce, který se zaměřuje na snižování škod spojených s užíváním návykových látek.

Klíčovou roli v naší terénní práci hrají peer pracovníci – lidé s vlastní zkušeností s užíváním návykových látek, kteří dnes pomáhají nejen ostatním na cestě k zotavení, ale zároveň přispívají k lepšímu okolí. Díky nim máme blíž ke komunitě, budujeme důvěru a spoluvytváříme veřejný prostor, který je čistší, bezpečnější a ohleduplnější ke všem.

Kde a jak působíme

Naši peeři pravidelně monitorují a preventivně čistí místa v okolí Kšírovy, Mariánského náměstí a Jeneweinovy ulice. V roce 2024 v Komárově sesbírali přes 50 injekčních stříkaček – 23 jich skončilo v našem monitorovacím kontejneru, dalších 12 nasbírali přímo v terénu. Tento sběr provádějí s důrazem na bezpečnost a čistotu – a to nejen pro místní obyvatele, ale i pro návštěvníky parků, hřišť a okolí řeky.

Kromě sběru stříkaček se zaměřujeme také na edukaci lidí, kteří s návykovými látkami přicházejí do kontaktu. Díky pravidelnému kontaktu s naším týmem peerů lépe chápou, proč použitý materiál nepatří na zem. Důvěra, kterou jsme si v Komárově postupně vybudovali, nám umožňuje působit nejen reaktivně, ale i preventivně. Naším cílem je hledat funkční řešení a snižovat zdravotní a společenské rizika, přispívat k prostředí, kde se lidé cítí bezpečněji.

Pomáháme tam, kde to dává smysl

V Komárově jsme také navázali kontakt s místními obyvateli a firmami. Nabízíme jim možnost se na nás kdykoli obrátit – ať už kvůli nálezům stříkačky, nepořádku v parku nebo jiné situaci, která si žádá naši pomoc.

Díky otevřenosti a spolupráci zastupitelů i obyvatelů Komárova je dnes tato část Brna-jih bezpečnějším a ohleduplnějším místem k životu. Děkujeme za důvěru. Pokud narazíte na problém nebo se chcete o naší práci dozvědět víc, ozvěte se – jsme tu pro vás.

Osvěta v lokálních médiích

Články v městských novinách přibližují práci peerů přímo v konkrétních částech Brna. Snižujeme obavy a kultivujeme veřejnou debatu.

Budování partnerství

- **Samosprávy:** Preventivní aktivity, úklidy veřejného prostoru
- **Podnikatelé:** Dohody o hlášení nálezů a úklidech.
- **Pravidelné úklidy:** 1x týdně peere s klienti a širokou veřejností uklízí okolí
- **Sbírka oblečení:** Přímá pomoc peery v terénu.

Bezpečnější a čistší okolí pro všechny obyvatele.

Osvětové kampaně a série

„Představte si, že...“

Smysl: Uvědomění si privilegií.
Kampaň zasazuje téma lidských práv do běžných situací (pohledy v MHD, odmítnutí u lékaře). Cílem je vyvolat v divákovi empatii a „aha-moment“ uvědoměním si skrytých každodenních stereotypů.

„Šprochy“

Smysl: Data proti strachu.

Emoce a mýty vyvracíme expertními daty v jednoduchém rámci (mýtus → pravda → důsledek).

Odborná garance (doc. Mravčík) dodává argumentům váhu.

Podcasty

Smysl: Prostor pro hlubší kontext.

Audio formát umožňuje jít za hranice zkratky. Propojuje suchou odbornost (drogové politiky, prevence) s osobními osudy, čímž učí posluchače jazyku, který nehodnotí, ale respektuje.

ŠPROCHY

Mýtus:

Za závislost může slabá vůle a špatná morálka.

Jak je to doopravdy?

Závislost není projev slabosti, ale důsledek zranitelnosti způsobené celou řadou vlivů.

Je tedy zásadní zkoumat a řešit, co k závislosti vedlo.

Chcete vědět víc? Koukněte do popisku.

#sRespektemBezPredsudku

- **Struktura vizuálu:** přehledný karusel krok za krokem: mýtus → pravda → důsledek
- **Expertní kontext v popisku:** detailní rozebrání dané problematiky podložené konkrétními odbornými články a studiemi
- **Edukace ve dvou vrstvách:** rychlé pochopení díky úderné grafice + hluboký expertní rozbor pro náročnější čtenáře

...nastoupíte do tramvaje a lidé si přitáhnou tašky blíž k sobě.

JAK BY BYLO VÁM?

Veřejná doprava je pro všechny. Rovné zacházení dává pocit bezpečí.

...sedíte na lavičce a někdo vám řekne, že sem nepatříte.

JAK BY BYLO VÁM?

Veřejný prostor je pro všechny. Lidská práva se nevypínají na ulici.

Tiskové zprávy a mediální dosah

5. 12. 2025: Psychické zdraví

Upozornění na zhoršující se pohodu dospívajících a rizika sdílení psychofarmak mezi školáky.

Téma prevence zasazeno do kontextu systémových bariér v péči.

18. 12. 2025: Bariéry v léčbě

Pojmenování stigmatu v kontaktu s institucemi (policie, zdravotnictví) jako překážky v pomoci.

Posun debaty od moralizování k lidskoprávnímu a praktickému rámci.

- **Průnik do celostátních médií:** Zprávy nezůstaly jen na našem webu, téma aktivně převzala klíčová média (Český rozhlas, Aktuálně.cz, Zdravotnický deník a další).
- **Výstup z odborné bubliny:** Úspěšně jsme dostali téma destigmatizace a duševního zdraví z úzkého okruhu expertů přímo k široké veřejnosti.
- **Nastolování celospolečenské agendy:** Skrze média aktivně měníme narativ – posouváme debatu od moralizování k reálným lidským právům a systémovým řešením.

Právní osvěta a ochrana práv klientů

Právní webinář v kontaktním centru

- **Odborná příprava:** Ve spolupráci s právníkem proběhl webinář zaměřený na práva klientů při kontaktu s policií a veřejnou správou. Webinář byl nahrávan pro další využití.
- **Praktické zaměření:** Jasně definováno, co instituce mohou/nesmějí, jak má klient postupovat a na koho se v krizi obrátit.

Leták: Vaše práva a povinnosti při kontaktu s policií

- **Reakce na praxi:** Klíčový praktický výstup projektu vznikl jako reakce na opakované zkušenosti klientů s nejistotou a stresem při policejních kontrolách.
- **Nástroj pro bezpečí:** Srozumitelně shrnuje hranice prohlídky, míru součinnosti a jasný postup, jak se bránit při nevhodném zacházení (např. podání stížnosti). Materiál je opřen o aktuální legislativní rámec.
- **Etický rozměr:** Nejde o „návod, jak obejít pravidla“. Leták je postaven tak, aby krizové situace zklidňoval, předcházel nedorozuměním, snižoval nerovnováhu moci a vracel klientům pocit důstojnosti.

Etický kodex Policie ČR

Základní zásady, jak se k vám má policista chovat

- Policista se má chovat slušně a klidně, s respektem a porozuměním. Nesmí používat urážky ani povýšené chování.
- Policista vás nesmí posuzovat podle vzhledu, původu nebo toho, čím se zabýváte. Má přistupovat ke všem rovně a nestranně. Pokud tím neporušujete zákon, měl by respektovat vaši kulturu i způsob života.
- Při řešení situací má postupovat rozvážně a férově, nikoli na základě předsudků, a použití síly volit jako poslední možnost.
- Nesmí vás týrat, ponižovat ani s vámi jednat jako s méněcenným člověkem. Donucovací prostředky smí použít jen v mezích zákona.

Obecně platí, že policista má povinnost postupovat zdvořile a přiměřeně, tedy tak, aby osobě, proti níž směřuje zákrok, nevznikala bezdůvodná újma (srov. § 9 a § 11 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky).

Jak se chováte vy, tak se často chová i policista

Záleží i na tom, jak s policistou mluvíte

- Drzé nebo agresivní vystupování často vede k obdobné (až ostřejší) reakci policisty.
- Klidná a vstřícná komunikace obvykle urychluje řešení situací.
- Pokud místní policisty znáte, zpravidla víte, jak s nimi mluvit tak, aby nevznikaly zbytečné konflikty.
- Každý má právo si kontakt s Policií ČR nahrát; takový záznam může sloužit jako podklad ke stížnosti.
- Policie ČR mívá při silničních kontrolách záznamové zařízení umístěné na palubní desce služebního auta. Pokud máte obavu z neadekvátního chování, je vhodné při kontrole stát před policejním autem (aby bylo vaše jednání i komunikace vidět na záznamu).

Co po vás mohou policisté požadovat

Proč a kdy po vás policisté mohou chtít doklady

- Policisté po vás mohou požadovat prokázání totožnosti zejména v těchto situacích:
- zastihnou vás při přestupku nebo v souvislosti s trestným činem (např. krádež, držení drog, rvačka),
  - pokud můžete mít informace nebo jste byl/a u události přítomen/přítomna,
  - podobáte se osobě, po které je vyhlášeno pátrání,
  - pohybujete se v blízkosti míst se zvýšeným dohledem (např. úřady, soudy, elektrárny apod.),
  - máte u sebe zbraň nebo předmět, který jako zbraň může působit, a policisté mají obavu, že by mohl být použit,
  - nacházíte se v blízkosti místa, kde došlo k události (např. nehoda, požár nebo trestný čin).

Policista po vás může požadovat doklady také v případě, že jste veden/a v evidenci hledaných osob (např. pokud vás hledá soud nebo jiný úřad a má dojít k vašemu předvedení). Výklad zákona je v této oblasti poměrně široký a prokázání totožnosti lze v praxi vyžadovat v různých situacích. V takovém případě se zpravidla vyplatí s policií spolupracovat.

„Máte právo vědět, proč vás policie řeší“

Policista vám má sdělit, co po vás požaduje a z jakého důvodu, a to bezodkladně na místě.

- Policie vás nemůže jen tak prohledávat bez důvodu. Musí k tomu mít zákonný důvod (např. podezření, že u sebe máte zbraň nebo věc důležitou pro trestný čin).
  - Když takový důvod nemá, může vás jen požádat, abyste ukázali, co máte v kapsách nebo v batohu. Je to dobrovolné – můžete odmítnout a není to trestné.
  - Když policie zákonný důvod má, může prohlídku udělat na místě nebo na služebně – záleží na situaci
- Čistý injekční materiál u sebe mít můžete. Zákon to umožňuje a policisté vám jej nemají právo odebrat, pokud je čistý a nepoužitý.

Chtějí vás odvést na služebnu aneb zajištění

Policisté vás mohou zajistit zejména v těchto situacích:

- chováte se způsobem, který může vést k ublížení sobě, jiné osobě nebo poškození majetku,
- pokusíte se utéct,
- na služebně se dopouštíte rušivého chování (např. urážíte přítomné osoby, křičíte na policisty nebo úmyslně poškozujete vybavení).

Pokud pominou důvody zajištění, je policista povinen vás bezodkladně propustit. Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

Kdy máte zákonnou povinnost poskytnout součinnost

§ 367 – Nepřekážení trestného činu

Pokud se hodnověrně dozvíte, že se někdo chystá spáchat trestný čin (nebo jej již spáchal) a můžete tomu zabránit, máte podle zákona povinnost tak učinit.

§ 368 – Neoznámení trestného činu

Pokud se hodnověrně dozvíte, že byl spáchán trestný čin, máte povinnost tuto skutečnost oznámit, i když jste u toho nebyl/a.

V praxi se tato ustanovení mohou týkat zejména situací souvisejících např. s násilím a vyhrožováním, krádežemi a loupežemi, závažným ublížením na zdraví, sexuálním násilím, závažnými delikty spojenými s drogami.

Upozornění k § 204

Podle § 204 je trestným činem také obstarání alkoholu nebo drog nezletilým. Za distribuci §283 se může považovat i sdílení jointu či „nabíjení skleničky“, které většinou PČR vyhodnotí jako přestupek.

Když se k vám policista chová nevhodně

Co můžete dělat, pokud policista překročí hranice

I policisté jsou povinni dodržovat pravidla a postupovat v mezích zákona. Pokud máte za to, že policista jednal nevhodně nebo překročil své pravomoci, máte právo podat stížnost podle § 97 zákona o Policii České republiky.

Advokacie a monitoring médií

Veřejný dialog

- **Trpělivé vysvětlování:** Aktivně jsme se zapojovali do online diskuzí a věcně reagovali na časté mýty či obavy
- **Přímá komunikace:** Snažili jsme se srozumitelně přibližovat principy harm reduction a smysl naší práce i skeptičtějšímu publiku.

Jazyková citlivost

- **Monitoring médií:** Průběžně jsme sledovali články a novináře slušně žádali o opravu stigmatizujících pojmů (např. „šlehárna“ za „aplikační místnost“).
- **Kultivace diskurzu:** V praxi jsme ukazovali, že přesný a nehodnotící slovník je základem pro postupné snižování stigmatu ve společnosti.

Konkrétní příklad stigmatizace v jazyce (z titulku článku):

„šlehárna“ → „aplikační místnost“

Události 2025

10. 12. Veřejná beseda (Café In The Ghetto)

- **4 expertky z praxe:** vedoucí terénních programů, vedoucí aplikační místnosti, koordinátorka peerů a recovery koučka.
- **Bezpečný prostor:** otevřená diskuze s veřejností o životě na okraji společnosti, předsudcích a (de)stigmatizaci.
- **Osobní kontakt:** živý dialog boří předsudky efektivněji než strohá data.

14.–15. 11. Konference Závislosti 2025

- **Odborné panely:** aktivní účast ve dvou blocích zaměřených na zapojení lidí se žitou zkušeností do systému péče.
- **Sdílení metodiky:** předání zkušeností z projektu ohledně implementace peerství v adiktologii a psychiatrii.

Šíření dopadu a dobré praxe

Šíření skrze síť APAS

- **Metodický balíček:** Předali jsme leták k právům, sérii ŠPRochy a videa k volnému využití dalším organizacím.
- **Celorepublikový dosah:** Pomáháme sjednotit respektující a etický jazyk v adiktologických službách napříč celou ČR

Placená online kampaň

- **Zásah mimo naši „bublinu“:** Díky placené podpoře jsme destigmatizační obsah dostali k lidem, kteří naši organizaci běžně nesledují (téměř 150 tisíc oslovených uživatelů).
- **Vysoká efektivita:** Kampaň posílila dosah tématu – vygenerovala přes 384 tisíc zobrazení a 135 tisíc interakcí s obsahem.

Děkujeme!

Na cestě ke svobodě – s respektem a bez předsudků.

Kontakt:
public@podaneruce.cz